

Лекція 5

5.1. Структура національної економіки: поняття, види

Економіка являє собою складну багатопланову систему, що складається з великої кількості макроекономічних елементів, пов'язаних між собою. Співвідношення між цими макроекономічними елементами народного господарства являє собою його економічну структуру.

Економічна структура має велике значення для збалансування економіки, її ефективного та стійкого зростання, для підвищення рівня добробуту людей. Вона відображає найважливіші народногосподарські пропорції.

Структура економіки, як і сама економіка, - поняття багатопланове. Її можна розглядати з різних точок зору, що характеризують співвідношення різних елементів господарської системи. Тому розрізняють різні види структури.

Основними видами структури є такі:

- відтворювальна,
- галузева,
- регіональна (територіальна),
- соціальна.

Відтворювальна структура пов'язана з матеріально-речовим та вартісним складом створеного у суспільстві валового національного продукту. Вона характеризує частку вартості створених засобів виробництва предметів споживання у загальному обсязі валового національного продукту – якщо мова йде про матеріально-речовий склад та частку фондів заміщення, споживання, нагромадження – якщо мова йде про вартісний склад макропоказника.

Між споживанням і чистим нагромадженням існує певне протиріччя. Це пояснюється тим, що нагромадження якоюсь мірою обмежує споживання. Але чисте нагромадження в той час є джерелом розширеного відтворення, сприяє економічному зростанню. Збільшення нагромадження веде до скорочення можливостей споживання, і навпаки.

Основним регулюючим фактором розвитку економіки є норма нагромадження:

$$N = \text{Чисте нагромадження} / \text{НД, або} \quad (5.1)$$

$$N = \text{Чисте нагромадження} / \text{ВВП} \quad (5.2)$$

Норма нагромадження вважається достатньою, якщо становить приблизно 25% від ВВП. Якщо частка нагромадження у ВВП менша, то в економіці можуть спостерігатися застійні явища, оскільки не вистачає коштів

для відновлення застарілих основних засобів. Тоді процеси відтворення не ефективні. Проте надто висока норма нагромадження (більше 30%) одночасно знижує можливості споживання, зменшує фонд споживання у ВВП.

Галузева структура економіки характеризує внесок окремих видів економічної діяльності (галузей народного господарства) у загальний обсяг макроекономічних показників.

У складі національної економіки виділяють такі види економічної діяльності: промисловість; сільське господарство; транспорт; зв'язок; будівництво; матеріально-технічне забезпечення і збут; торгівлю і громадське харчування; заготівлю; інформаційно-обчислювальне обслуговування; операції з нерухомістю; загальну комерційну діяльність; геологію і розвідку надр.

За міжнародною класифікацією ООН до сфери економічної діяльності, належать: гірничодобувна промисловість; обробна промисловість; сільське, лісове і рибне господарство, мисливство; електроенергетика, газо- і водопостачання; будівництво; гуртова і роздрібна торгівля, ресторани, готельне господарство; транспорт, зв'язок, складське господарство; фінанси, страхування, операції з нерухомістю, комерційні послуги; комунальне, суспільне та особисте обслуговування.

Аналіз галузевої структури економіки дозволяє визначити переважаючий тип розвитку (промисловий, аграрно-промисловий, аграрний), а також виявити основні чинники економічного зростання – екстенсивний та інтенсивний. Визначаючи галузеві пріоритети, треба віддавати перевагу розвитку галузей, що мають швидкий обіг капіталу. Це легка, харчова промисловість, а також галузі, що забезпечують їх сировиною. Інша група галузей, що потребує пріоритетного розвитку, – це наукомісткі галузі промисловості: машинобудування, хімічна, приладобудування.

В Україні за підсумками III кварталу 2010 року структура валової доданої вартості за галузями розподілялася таким чином: 26,4% – промисловість, 15,6% припадало на сільське господарство, 14,5% – торгівля, 11,7% – транспорт, 2,8% будівництво, решта (29%) – інші галузі національної економіки. Якщо

простежити ситуацію у динаміці, то, наприклад, порівняно з III кварталом 2009 року, простежується зростання показника у переробній промисловості на 2,3%п., та зменшення обсягів виробництва у сільському господарстві, будівництві на 0,2%п.

Регіональна (територіальна) структура пов'язана з характером розміщення продуктивних сил по території країни й виділяє два її головних аспекти: економіко-географічний й адміністративний.

Економіко-географічний аспект територіальної структури народного господарства пов'язаний з виділенням природно-економічних зон, великих економічних районів, територіальних комплексів, промислових і транспортних вузлів і т.п. Адміністративний – з адміністративним поділом України на області, райони й автономну республіку Крим. При аналізі територіальної структури досліджується вклад кожного регіону в загальний обсяг створеного валового національного продукту.

Соціальна структура характеризує розподіл національної економіки за формами власності – державною, комунальною, приватною, власністю міжнародних організацій.

Структура економіки, як і сама економіка, не є стабільною, вона постійно змінюється під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників, тобто має динамічний характер. Динаміка структури народного господарства проявляється в зникненні деяких старих і появі нових елементів економіки й зміні співвідношення між ними. У цьому полягає принципова схема структурних змін. Таким чином, відбуваються структурні зрушення, які супроводжуються прогресивними чи депресивними змінами в економіці. Об'єктивною основою цих зрушень є невідповідність можливостей економіки її загальним потребам.

З одного боку, структура економіки виступає показником економічної ефективності функціонування народного господарства та процесу його регулювання, а з іншого, вона сама є об'єктом державного регулювання. Успіх економічного розвитку більшості країн Заходу можна пояснити глибокими

структурними зрушеннями, що забезпечують загальний динамізм виробництва та інші якісні зміни.

Державне рулювання структури економіки – це вплив держави на співвідношення її складових елементів. Такий вплив може здійснюватися через установлення темпів росту галузей народного господарства, що відповідають інтересам державної соціально-економічної політики.

5.2. Пропорції розвитку економіки

Макроекономічні пропорції – це кількісні співвідношення між різними підрозділами та сферами суспільного виробництва, галузями, територіально-виробничими частинами національної економіки.

Кожен тип національної економіки має свої особливості формування пропорцій. У планово-регульованих національних економіках вони встановлюються централізовано, в ринкових – на основі попиту та пропозиції, у змішаних – ринком з урахуванням регулюючого впливу держави.

Макроекономічні пропорції утворюють систему. В ній виділяють такі її види:

√ *загальноекономічні (народногосподарські)* – пропорції (або співвідношення) між крупними сферами національної економіки, наприклад, між виробництвом, споживанням і накопиченням; матеріальним і нематеріальним виробництвом; між сферою виробництва та сферою послуг; між виробництвом засобів виробництва та предметів споживання тощо;

√ *міжгалузеві* – пропорції між окремими галузями (наприклад, галузями промисловості та сільського господарства);

√ *внутрігалузеві* – між взаємопов'язаними виробництвами в межах однієї галузі, наприклад, рослинництвом та тваринництвом у сільському господарстві;

√ *міжрегіональні* – між різними регіональними утвореннями (областями), внесок яких у розвиток економіки держави неоднаковий;

√ *трудо́ві* – між чисельністю зайнятих трудових ресурсів та незайнятих; між чисельністю тих, що працюють у працездатному віці та чисельністю тих, що працюють у віці за межами працездатного (пенсіонери, підлітки);

√ *міждержавні* – між окремими державами на основі міжнародного поділу праці.

Також макроекономічні пропорції класифікують за формою відображення, виділяючи натурально-речові, вартісні, пропорції розподілу трудових ресурсів.

Натурально-речові пропорції характеризують співвідношення між виробництвом і споживанням окремих видів продукції, наприклад, між виробництвом і споживанням сталі, прокату, автомобілів, цукру. Аналізуються такі пропорції за допомогою матеріальних балансів.

Вартісні пропорції показують співвідношення між окремими елементами вартості ВВП: доходами в сферах матеріального і нематеріального виробництва, доходами підприємств і населення.

Пропорції розподілу трудових ресурсів характеризують співвідношення трудових ресурсів між виробничою і невиробничою сферами, містом та селом, окремими регіонами тощо.

Зміна пропорцій означає в остаточному підсумку зміну темпів росту елементів економіки, що беруть участь у визначенні даної пропорції. Важливу роль відіграє і регулювання пропорцій, адже кожна національна економіка прагне до встановлення оптимальних пропорцій, що забезпечують найбільш повне задоволення суспільних потреб при найменших витратах праці.

5.3. Економічний розвиток та економічне зростання

Економічний розвиток суспільства – це еволюція його виробничих сил і виробничих відносин, що відбувається на базі розширеного відтворення. Показники динаміки економічного розвитку не завжди піддаються кількісній

оцінці. У зв'язку з такими складнощами вимірювання економічного розвитку в макроекономіці найчастіше аналізується економічне зростання.

Економічне зростання – це розширення масштабів виробництва, зростання випуску продукції, збільшення національного доходу або валового національного продукту, тобто економічне зростання характеризується зміною обсягів товарів та послуг, що виробляють у країні.

Світовій економічній історії відомі два типи економічного зростання: екстенсивне та інтенсивне.

Екстенсивне зростання відбувається завдяки збільшенню кількості факторів виробництва при збереженні його попередньої економічної основи. Цей тип є порівняно простим типом економічного зростання. Головна його перевага полягає в тому, що він забезпечує найлегший шлях підвищення темпів господарського розвитку, порівняно швидко та відносно дешево дозволяє збільшити економічний потенціал країни. Історично екстенсивне зростання передує інтенсивному і, якщо воно відбувається у чистому вигляді, то ефективність виробництва залишається незмінною.

Інтенсивне економічне зростання – це більш складний тип зростання, оскільки вирішальну роль тут відіграє науково-технічний прогрес. Відповідно цей тип зростання передбачає високий рівень розвитку виробничих сил, техніки, технології, високий професійний рівень робітників.

Інтенсивний тип зростання дає можливість здолати проблему обмеженості ресурсів. Тобто одним з найбільш важливих джерел економічного зростання стає ресурсозбереження, що значно дешевше для населення ніж зростання кількості задіяних ресурсів.

У чистому вигляді в реальному житті обидва типи економічного зростання не існують окремо, а поєднуються між собою в певній комбінації. Тому прийнято говорити про переважно інтенсивний або переважно інтенсивний типи економічного зростання залежно від ступеня переваги одного над іншим.

Економічне зростання залежить від низки факторів. В економічній науці широке розповсюдження отримала теорія трьох факторів виробництва, родоначальником якої був Ж.-Б. Сей. Її сутність полягає в тому, що у створенні вартості беруть участь праця, земля та капітал.

Сьогодні трактування факторів виробництва отримало більш глибоке та широке тлумачення. До них, зазвичай, відносять: працю, землю, капітал, підприємницьку здатність, науково-технічний прогрес та зовнішньоекономічну діяльність.

Фактори економічного зростання взаємопов'язані та переплетені між собою. Тому точно визначити частку того чи іншого фактора досить складно.

Залежно від характеру зростання (кількісного чи якісного) фактори поділяють на екстенсивні та інтенсивні (див табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Класифікація факторів економічного зростання

Економічні ресурси	Фактори, залежно від якості росту	
	екстенсивні	інтенсивні
Праця	Збільшення кількості зайнятих робітників	Підвищення кваліфікації робітників
Земля (у т.ч. її надра)	Зростання обсягів споживання земельних надр, розширення земельних площ у використанні	Краще використання землі та її надр
Капітал: - основний	Розширення основних фондів за рахунок додаткового залучення інвестицій	Краще використання діючих основних фондів, їх поновлення на новій технологічній основі
- обіговий	Зростання обсягів споживання обігового капіталу	Краще використання сировини, матеріалів
Підприємницька діяльність	Розширення підприємницької діяльності	Підвищення ефективності підприємницької діяльності за рахунок кращої організації, підвищення кваліфікації підприємця
Зовнішньоекономічна діяльність	Розширення зовнішньоекономічної діяльності	Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності

Екстенсивні фактори економічного зростання – це фактори, що призводять до економічного зростання завдяки збільшенню кількості економічних ресурсів. До них відносять:

- збільшення обсягів інвестицій при збереженні існуючого рівня технологій;
- збільшення чисельності зайнятих робітників;
- зростання обсягів сировини, матеріалів, палива, що використовуються при виробництві продукції.

Інтенсивні фактори економічного зростання – фактори, що призводять до економічного зростання шляхом більш ефективного використання економічних ресурсів та підвищення їх якості. До них відносять:

- впровадження нової техніки та технологій;
- оновлення основних фондів;
- підвищення кваліфікації робітників;
- краще використання сировини, матеріалів, земельних ресурсів;
- підвищення ефективності господарської діяльності за рахунок кращої її організації.

Економічне зростання – це складова економічного розвитку. Як явищевано повинно мати показники, що його вимірюють. Загальними показниками економічного зростання виступають вимірювачі результатів функціонування національної економіки, а саме:

- темп зростання валового внутрішнього продукту і національного доходу;
- темп зростання валового внутрішнього продукту і національного доходу на душу населення;
- галузева структура економіки;
- темп зростання обсягів виробництва в основних галузях економіки;
- темп зростання обсягів виробництва основних видів продукції на душу населення.

Своє відображення економічне зростання знаходить, перш за все, у збільшенні валового внутрішнього продукту. Саме тому провідним показником економічного зростання та найкращім показником стану економіки є темп зростання валового внутрішнього продукту як у цілому в країні так і на душу населення. Саме цей показник покладено в основу міжнародних класифікацій, за якими всі країни поділяють на розвинуті та країни, що розвиваються.

За офіційними даними державного комітету статистики України, у 2008 році валовий внутрішній продукт складав 948 млрд. грн., у 2009 році – 913 млрд. грн., тобто відбулося скорочення обсягів виробництва на 4%. Показник валового внутрішнього продукту у розрахунку на одну особу у 2009 році сягав рівня 19,8 тис. грн..

Іншим показником, що широко застосовується і міжнародній практиці, є галузева структура економіки. Її аналіз проводиться на основі показника валового внутрішнього продукту. Перш за все, досліджується співвідношення між галузями сфери виробництва та сфери послуг. Аналізується питома вага великих народногосподарських комплексів: паливно-енергетичного, машинобудівельного, агропромислового, будівельного, воєнно-промислового та інших.

Характеризують рівень економічного розвитку країни й показники виробництва деяких основних видів продукції, що є базовими для розвитку національної економіки. Вони дозволяють судити про можливість задоволення потреб країни в цих основних видах продукції. У першу чергу до таких показників відносять виробництво електроенергії на душу населення. Електроенергетика лежить в основі розвитку всіх видів виробництв, і, отже, за цим показником ховаються й можливості технічного прогресу, і досягнутий рівень виробництва і якості товарів, і рівень послуг і т.п. Співвідношення за цим показником між розвиненими країнами й найменш розвиненими становить 500:1, а іноді й більше.

Серед найважливіших видів промислової продукції, що визначаються як вироблені на душу населення, статистика виділяє також виплавку сталі й

виробництво прокату, металорізальних верстатів, автомобілів, мінеральних добрив, хімічних волокон, паперу й ряду інших товарів.

Іншим важливим показником такого роду є виробництво в країні на душу населення основних видів продуктів харчування: зерна, молока, м'яса, цукру, картоплі й ін. Зіставлення цього показника, наприклад, з раціональними нормами споживання цих продуктів харчування дозволяє судити про ступінь задоволення потреб населення в продуктах харчування (власного виробництва, про якість харчового раціону й т.п.).

Виробництво найважливіших видів промислової продукції в Україні у 2003-2009 рр. переставлено у таблиці 5.2.

Таблиця 5.2

**Виробництво найважливіших видів промислової продукції
за період 2003-2009 роки***

Види продукції	Роки			
	2003	2005	2007	2009
Електроенергія, млрд. кВт·год.	180	186	196	174
Вугілля, млн. тонн	59,8	60,4	58,9	55,0
Чавун, млн. тонн	29,5	30,7	35,6	25,7
Добрива, млн. тонн	2,5	2,6	2,8	2,2
М'ясо, тис. тонн	552,5	624,4	972,6	995,7
Ковбасні вироби, тис. тонн	271	309	330	272
Борошно, млн. тонн	2,8	2,9	2,9	2,7
Хліб, хлібобулочні вироби, млн. тонн	2,3	2,3	2,0	1,8
Крупи, тис. тонн	294	342	318	395

5.4. Організаційно-економічні засади структурної політики держави

Структурна політика держави – це комплекс заходів щодо розвитку окремих елементів економічної системи, які сприяють вирішенню актуальних проблем суспільства, забезпечують економічний розвиток та конкурентоспроможність економіки.

* Складено за матеріалами Державного комітету статистики України

Світова практика господарювання сформувала два типи структурної політики: пасивний та активний.

Пасивна структурна політика зводиться до створення правової бази для вільного переміщення факторів виробництва з однієї сфери в іншу, з однієї галузі в іншу, з одного регіону в інший. При цьому структура економіки змінюється внаслідок зміни норми прибутковості. Якщо в галузі попит перевищує пропозицію, то це призводить до зростання цін і збільшення норми прибутковості. Капітал з інших, менш прибуткових галузей, переливається в цю галузь, збільшуючи тим самим виробництво товарів.

Активна структурна політика полягає в тому, що, використовуючи державні важелі, органи управління сприяють прискоренню структурних зрушень в економіці. Такими важелями є державна програма структурних перетворень, пряме державне інвестування програм структурної перебудови, створення спеціальних фондів, залучення іноземних і приватних інвестицій, податкові і кредитні пільги.

Для визначення моделі структурної політики та обґрунтування заходів щодо майбутнього структурних елементів застосовуються три альтернативи (варіанти) рішень:

- ✓ стратегія обмеженого зростання, для якої характерне встановлення цілей «від досягнутого» рівня;
- ✓ стратегія зростання, що здійснюється через значне підвищення рівня коротко- і довгострокових цілей розвитку над рівнем фактичного стану базового періоду;
- ✓ стратегія скорочення, за якою цілі на майбутнє встановлюються на рівні, нижчому в порівнянні з фактичним станом базового періоду.

Концепція активної структурної політики ґрунтується на чіткому визначенні найбільш ефективних напрямів структурної трансформації економіки. Для цього здійснюється політика пріоритетів. Найважливіша роль у політиці державних пріоритетів належить напрямам удосконалення галузевої структури економіки. Визначаючи пріоритетну галузь, виходять із таких

критеріїв: експортний потенціал галузі; перспективи попиту на продукцію галузі на внутрішньому ринку; досягнення вищої індустріальної стадії розвитку; мінімізація залежності від імпорту сировини, енергії та мінімізація ресурсоемності виробництва в цілому; мінімізація дефіциту торговельного балансу країни, розв'язання проблем зайнятості населення та ін.

З огляду на це до основних напрямів державної структурної політики можна віднести:

1. Зростання виробництва в галузях, які забезпечують значну частину експорту.
2. Зростання виробництва в галузях, які здатні на внутрішньому ринку замінити імпорту продукцію.
3. Розвиток виробництва товарів, конкурентоспроможних на світовому ринку.
4. Підтримка виробництв, які впроваджують ресурсозберігаючі технології.
5. Зростання виробництва в галузях, які здатні підвищити науково-технічний рівень та якість продукції.
6. Розвиток конкуренції через реструктуризацію та диверсифікацію виробництва.
7. Розвиток виробництва сировини, напівфабрикатів і комплектуючих для заміни імпортованих.
8. Скорочення виробництва в депресивних галузях.

Активна структурна політика передбачає розроблення та реалізацію комплексу таких заходів: стимулювання перетікання капіталу у пріоритетні галузі; стимулювання розвитку галузей, які прискорюють запровадження досягнень НТП; захист і надання фінансової допомоги галузям, які перебувають у стані занепаду і потребують докорінної реконструкції виробничого апарату; згорання частини виробництв у депресивних галузях; розроблення на державному рівні довгострокових планів, цільових програм, національних проектів для розв'язання актуальних проблем структурної

перебудови, а також програм підготовки та перепідготовки робочої сили, створення робочих місць тощо.

5.5. Місце та роль міжгалузевого балансу в регулюванні структури економіки

Міжгалузевий баланс (МГБ) – основна модель економіки, яка дає змогу показати різноманітні зв'язки в економіці. Вона визначає показники виробництва і розподілу продукції з урахуванням взаємозв'язків виробництва, капіталовкладень, трудових ресурсів.

В основу міжгалузевого балансу покладена модель американського економіста В.Леонт'єва «витрати-випуск» (див. таблицю 5.3)

Таблиця 5.3

Модель натурально-вартісного міжгалузевого балансу
виробництва, розподілу продукції та послуг

Галузі-виробники	Галузі-споживачі												
	Проміжне споживання							Кінцеве споживання				Валовий випуск	
	1	2	...	j	...	n	Разом	Особисте споживання	Фонд нагромадження	Амортизація	Чистий експорт		Усього
1.	$a_{11}X_1$	$a_{12}X_2$...	$a_{1j}X_j$...	$a_{1n}X_n$	$\sum a_{1n}X_n$					y_1	X_1
2.	$a_{21}X_1$	$a_{22}X_2$...	$a_{2j}X_j$...	$a_{2n}X_n$	$\sum a_{2n}X_n$					y_2	X_2
...
i	$a_{i1}X_1$	$a_{i2}X_2$...	$a_{ij}X_j$...	$a_{in}X_n$	$\sum a_{in}X_n$					y_i	X_i
...	...	I кв.				II кв.
n	$a_{n1}X_1$	$a_{n2}X_2$		$a_{nj}X_j$		$a_{nn}X_n$	$\sum a_{nn}X_n$					y_n	X_n
Усього	$\sum a_{i1}X_1$	$\sum a_{i2}X_2$		$\sum a_{ij}X_j$		$\sum a_{in}X_n$	$\sum \sum$					\sum	\sum
Доходи населення													
Доходи підприємців		III кв.											
Доходи держави													
Усього													
Валовий продукт	X_1	X_2	...	X_j	X_n	...	$\sum \sum$						

Складається міжгалузевий баланс з трьох блоків (квадратів).

I квадрат – основний, відображає рух проміжного продукту, тобто частини створеного продукту, яка не виходить з виробництва і не призначена для кінцевого споживання. По вертикалі таблиці розміщені галузі-виробники продукції (і-галузь); по горизонталі – галузі-споживачі продукції (j-галузь). Цей квадрат отримав назву матриці міжгалузевих потоків; кожен її елемент характеризує, скільки продукції виробленої в і-галузі, використовується як проміжна продукція у j -галузі. Показники першого квадрата характеризують взаємозв'язок між галузями за допомогою коефіцієнтів прямих витрат, тобто кількості продукції однієї галузі, що необхідна для виробництва одиниці продукції іншої галузі.

Елементи по діагоналі показують виробництво і споживання власної продукції. Підсумком кожного рядка матриці є проміжна продукція і-галузі. сума всіх проміжних продуктів кожної галузі дорівнює обсягу проміжної продукції в цілому по економіці.

Дані першого квадрату міжгалузевого балансу містять цінну інформацію щодо можливостей певної галузі. Якщо продукція і-галузі часто використовується для виробничого споживання іншими галузями (рядок «і» є заповненим), то спад або піднесення у цій галузі суттєво впливатимуть на динаміку виробництва у інших галузях. Суттєве скорочення виробництва втакій галузі здатне зумовити виникнення кризових явищ в економіці. Прикладом таких галузей є насамперед усі базові галузі промисловості – електроенергетика, паливно-енергетичний комплекс, машинобудування тощо. Якщо ж виробниче споживання продукції певної галузі незначне, то зміни в динаміці її розвитку не вплинуть суттєво на загальноекономічну динаміку.

У *II квадраті* міжгалузевого балансу відображається використання створеного продукту на кінцеве споживання, а саме: особливе споживання (сімейне господарство), нагромадження (інвестування), амортизація (відновлення основного капіталу), чистий експорт (різниця між експортом та імпортом), інше.

Продукція більшості галузей використовується і як проміжна, і як кінцева. Тому для аналізу важливим є те, яка частка у валовому випуску галузі припадає на проміжну і кінцеву продукцію. Так, якщо переважає частка проміжної продукції, то для такої галузі властива зацікавленість у розвитку інших галузей, їх економічному зростанні. Якщо ж переважає частка кінцевої продукції, то для ефективного функціонування цієї галузі важливим є зростання особистих доходів, інвестицій, державних закупівель, чистого експорту, тобто сукупного попиту. За умови зростання сукупного попиту така галузь може успішно розвиватися.

Сума показників I та II квадратів по горизонталі *відображає валовий випуск продукції* певної галузі, а баланс рядків $\sum x_{ij}$ – ВВП.

III квадрат характеризує *додану вартість (Z)* і відображає доходи населення, підприємців, держави, тобто суму заробітної плати, дивідендів, прибутків, податків, амортизації (іншими словами, характеризує структуру ВВП за доходами).

Сума показників I та III квадратів по вертикалі відображає *витрати на випуск продукції* певної галузі (X_i), а баланс $\sum x_j$ – витрати на створення продукції у національній економіці в цілому.

Міжгалузевий баланс є основою для макроекономічного аналізу; використовується для макроекономічного прогнозування; забезпечує регулювання міжгалузевих зв'язків, формування раціональної структури економіки; виявляє роль різних факторів, секторів та галузей у розвитку національної економіки.